

Спеціальний
випуск

Minority NEWS

Щомісячний бюлетень про життя національних
громад в Сербії

ЖОВТНЯ
2014.

Спеціальний випуск, присвячений виборам в національні ради національних меншин

Вибори в Національну раду української національної меншини

Одна п'ята громадян Сербії
вибирає своїх представників

26 жовтня 2014.

www.izbori.minoritynews.rs

ИЗАЋИ И ГЛАСАЈ!
ВИЙДИ
І ПРОГОЛОСУЙ!
26.10.2014.

Избори за Национални савет
українске націоналне мањине

Вибори в Национальну раду
української національної меншини

Centar za istraživanja migracija
Center for Migration Studies

USAID | **SERBIA**
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Коротко про вибори в національні ради національних меншин

Незабаром відбудуться вибори членів 20 національних рад. При цьому, члени 17 національних рад національних меншин будуть обиратися безпосередньо громадянами-представниками відповідних національних меншин прямим таємним голосуванням, тоді як члени 3 національних рад будуть обиратися виборчою колегією.

Що це національні ради національних меншин?

Національні ради національних меншин – це конституційна категорія, описана в статті 75 Конституції Сербії з 2006 року, прийнятої безпосередньо громадянами шляхом референдуму.

Таким чином ця категорія гарантована найвищим правовим актом, а врегульована окремим Законом „Про національні ради національних меншин“. Законне визначення національної ради викладено в ст. 2 Закону „Про національні ради національних меншин“ з 2009 року:

„Для здійснення прав на самоврядування в галузі культури, освіти, сповіщення та офіційного використання мови і письма, громадяни, які належать до національних меншин в Республіці Сербія можуть обрати свої національні ради.

Національна рада представляє національну меншину в галузі культури, освіти, сповіщення мовою національної меншини та офіційного використання мови і письма, бере участь в процесі прийняття рішень або приймає рішення щодо відповідних питань і створює установи, господарські товариства та інші організації у відповідних галузях.“

Виборче право

Виборче право представників національних меншин на виборах національних рад включає такі права представників національних меншин:

Кількість громадян-представників національних меншин в Сербії за результатами перепису 2011 року

угорці	253899	бунєвці	16706
роми	147604	русини	14246
бошняці	145278	горанці	7767
хорвати	57900	албанці	5809
словаки	52750	українці	4903
чорногорці	38527	німці	4064
влахи	35330	словенці	4033
румуні	29332	росіяни	3247
югослави	23303	інші	17558
македонці	22755	не визначилися	160346
мусульмани	22301	регіональна належність	30771
болгари	18543		

- обирати члени національної ради,
- бути обраними на посаду члена національної ради,
- пропонувати кандидатів в члени національної ради,
- отримувати інформацію про вибори в національні ради, про кандидатів в члени національної ради, а також про їхні програми,
- бути внесеним в окремих списку виборців національної меншини,
- голосувати на виборах в національну раду,
- право на захист прав, пов'язаних із виборами в національну раду.

Кількість членів Національної ради

Кількість членів національної ради визначається Законом „Про національні ради національних меншин“ враховуючи кількість громадян-представників відповідної національної меншини. Законом передбачено, що Національні ради можуть мати менше, ніж 15, і не більше, ніж 35 членів.

У випадках, коли кількість громадян-представників національної меншини згідно із результатами останнього перепису населення налічує менше, ніж 10.000 осіб, до складу національної ради входить 15 членів.

У випадках, коли кількість громадян-представників національної меншини згідно із результатами останнього перепису населення налічує більше від 10.000, але менше, ніж 20.000 осіб, до складу національної ради входить 19 членів.

У випадках, коли кількість громадян-представників національної меншини згідно із результатами останнього перепису населення налічує більше від 20.000 і менше від 50.000 осіб, до складу національної ради входить 23 члени.

У випадках, коли кількість громадян-представників національної меншини згідно із результатами останнього перепису населення налічує більше від 50.000 і менше, ніж 100.000 осіб, до складу національної ради входить 29 членів.

У випадках, коли кількість громадян-

Національні ради національних меншин – це конституційна категорія, описана в статті 75 Конституції Сербії з 2006 року

представників національної меншини згідно із результатами останнього перепису населення налічує більше від 100.000 осіб, до складу національної ради входить 35 членів.

Бойкот перепису населення

Тоді як певні національні меншини проводили інтенсивну кампанію серед своїх представників, агітуючи, щоб якнайбільше осіб на переписі визначилися представниками відповідної національної меншини, деякі національні меншини на заклик та з ініціативи своїх політичних лідерів бойкотували перепис.

Таке ставлення до перепису населення спричинило численні проблеми у представників відповідної національної меншини. У нашому випадку це стосується албанської національної меншини, яка, крім того, що є погано представленою, отримує значно менші фінансові кошти через Національну раду албанської національної меншини.

Кількість представників цієї меншини за результатами перепису 2011 року офіційно складає 5.809 осіб, тоді як, за результатами перепису 2002 року складав 61.647.

Результати перепису населення Сербії 2011 року надають ясну відповідь, які національні меншини існують та скільки їхніх представників живе в Сербії. Ці дані пізніше слугували орієнтиром для визначення способу обрання членів національних рад національних меншин, а також для визначення кількості членів ради.

Національні ради 2014 року

До 2014 року свої функції виконувало 20 національних рад національних меншин, серед них також Союз єврейських громад Сербії, який виконував функцію національної ради єврейської національної меншини.

Цього, 2014 року є всі умови для створення ще 2 національних рад, а саме: Національної ради польської національної меншини і Національної ради чорногорської національної меншини. Проте щоб створити ці дві ради, необхідно успішно провести

Вибори десятима мовами

Строк для подання списків висунутих кандидатів в Ради національних меншин – 10 жовтня. Виборчі документи друкуються на десяти мовах. Для голосування буде відкрито не менше, ніж 860 дільниць.

Оголошено вибори в ради албанської, ашкалійської, болгарської, бунєвацької, власької, грецької, єгипетської, угорської, македонської, німецької, польської, ромської, румунської, русинської, словацької, словенської, української, хорватської, чорногорської та чеської національних меншин.

Турецька і російська меншина вирішили не організувати вибори, а горанці заявили, що не вважають себе національною меншиною.

вибори. Створення національної ради національної меншини. Щоб будь-яка національна меншина розпочала процес формування національної ради та обрання членів цієї ради, вона в першу чергу повинна подати заяву про створення окремого списку виборців національної меншини, яку має підтримати щонайменше 5% громадян-представників цієї меншини, але не менше, ніж 300 осіб.

Підтримка, необхідна для створення окремого списку виборців національної меншини, надається особисто, заповненням відповідної форми і завіренням підпису.

Прямі вибори і вибори виборчою колегією.

Перевіркою тимчасових списків виборців встановлено, що 4 ради не відповідають вимогам щодо проведення прямих виборів в національні ради національної меншини.

Члени цих рад будуть обиратися виборчою колегією, тоді як вибори в 17 інших рад будуть прямими.

Щоб встановити, чи задоволено вимоги щодо проведення прямих виборів, Міністерство тимчасово „закриває“ окремі списки виборців, за добу до оголошення виборів, щоб на момент оголошення виборів встановити, чи якась національна меншина безпосередньо обирає членів своїх рад або ці члени обираються виборчою колегією.

Статева рівноправність

Закон захищає менш представлену стать умовою, що на списках кандидатів, так само, як на виборах народних

депутатів, серед кожних трьох кандидатів має бути по одному кандидату, що належить до менш представленої статі.

Таким чином перш за все захищені жінки та активно включені у виборчий процес.

Виборчі дільниці і порядок надання інформації про проведення виборів

Виборчі дільниці в день прямих виборів в національні ради національних меншин, так само, як і на інших виборах, відкриваються о 7 годині і закриваються о 20 годині. В цей період виборчі дільниці безперервно відкриті.

Законом передбачено, що кожному виборцеві, внесеному в окремий список виборців, не пізніше, ніж за 5 днів до проведення виборів надсилається повідомлення про дату і час проведення виборів, про номер та адресу виборчої дільниці, на якій він може голосувати, а також про номер, за яким він зареєстрований у витязі з окремого списку виборців.

Виборча дільниця

Виборчі дільниці передбачені для голосування не менше, ніж 100 та не більше, ніж 2.500 виборцями, зареєстрованими в окремих списках виборців.

Винятково можна організувати виборчу дільницю для голосування менш, ніж 100 виборцями, якщо, через відстань або несприятливе географічне положення, виборцям було б дуже важко голосувати на іншій виборчій дільниці.

Кількість представників цієї меншини за результатами перепису 2011 року офіційно складає 5.809 осіб, тоді як, за результатами перепису 2002 року складав 61.647

Компетенції національних рад національних меншин

Компетенції національних рад національних меншин - найцікавішай одночасно найспірніша частина Закону про національні ради національних меншин. Тоді як одні вважають, що саме в цій частині закону відображено суттєвий інтерес забезпечити справжню автономію національних меншин, інші заперечують конституційність надання компетенцій в такому обсязі. На початку року навіть Конституційний суд розглядав повноваження національних рад, оцінивши, що деякі положення не узгоджені з Конституцією Республіки Сербія.

Крім загальних компетенцій національних рад національних меншин, Закон регулює й окремі повноваження рад в чотирьох галузях, а саме: в галузі культури, в галузі освіти, в галузі сповіщення в галузі офіційного використання мови і письма.

Законодавець оцінив, що саме ці галузі є такими, в яких повноваження національних рад можуть більш успішно й ефективно захистити принцип культурної автономії та культурної й етнічної ідентичності, а також, що в цих галузях відображені особливості національних меншин.

Все інше достатньо захищає і регулює Конституція та Закони, що стосуються всіх громадян республіки.

У Законі про національні ради національних меншин компетенціям національних рад присвячено 3 розділ Закону, де в 10-й статті перелічується 15 загальних компетенцій рад.

Закон передбачає, що Національна рада, відповідно до законодавства і власного статуту, через свої органи самостійно:

- 1) затверджує статут національної ради та вносить в нього зміни;
- 2) затверджує фінансовий план, фінансовий звіт і остаточний баланс;
- 3) розпоряджається власним майном;
- 4) приймає рішення щодо найменування, символів і печатки національної ради;
- 5) приймає пропозиції щодо національних символів, ознак та свят національної меншини;
- 6) створює установи, спілки, фонди, господарські товариства в галузях культури, освіти, сповіщення й офіцій-

ного використання мови і письма;

7) надає пропозицію стосовно представників національної меншини в раді з міжнародних відносин у відповідному органі місцевого самоврядування;

8) визначає і призначає нагороди;

9) ініціює ухвалення і контролює виконання законів та інших нормативних актів в галузях культури, освіти, сповіщення й офіційного використання мови і письма;

10) бере участь у розробці норм та пропонує зміни й доповнення нормативних актів, якими регулюються гарантовані Конституцією права національних меншин в галузях культури, освіти, сповіщення й офіційного використання мови і письма;

11) пропонує окремі норми та тимчасові заходи в галузях, в яких здійснюється право на самоврядування, з метою досягнення повної рівності між громадянами, які належать до відповідної національної меншини та громадянами, що належать до більшості;

12) ініціює розгляд справи Захисником громадян, омбудсменом Воєводини або місцевим омбудсменом, а також іншими компетентними органами, якщо оцінить, що мало місце порушення гарантованих Конституцією прав і свобод національних меншин;

13) ініціює розгляд справи згідно з п.

12) цієї статті від імені громадянина, що належить до національної меншини, при чому повинна мати довіреність у письмовій формі;

14) висловлює своє ставлення, надає пропозиції та вживає заходи стосовно всіх питань, безпосередньо пов'язаних із статусом, ідентичністю та правами

національної меншини;

15) приймає рішення щодо інших питань, передбачених законом.

Компетенції в галузі освіти

Закон надає національній раді національної меншини засновницькі права, тобто право самостійно або разом із Республікою Сербія, органами автономного краю, органами місцевого самоврядування або іншою юридичною особою створювати заклади виховання, освіти, забезпечення учнівського і студентського стандарту.

Хоча право заснування закладів в галузі освіти є одним із фундаментальних прав, що базується на вільній самоорганізації в галузі, яка є вирішальною для збереження культурної ідентичності, наявні численні перешкоди в реалізації цього права. Перша й основна з них це відсутність і нестача коштів, необхідних для створення таких установ. Цей факт відіграватиме роль і в майбутньому, коли з'являться умови для використання національними радами цієї законом передбаченої можливості.

До того часу національні ради мають можливість впливати на навчальні плани і програми для початкових і середніх шкіл, а також на основи виховних програм, якими виражаються унікальні риси національної меншини, зокрема в галузі історії, музичного і образотворчого мистецтва.

Національні ради можуть формально, висловлюючи своє ставлення щодо цих питань, впливати на призначення директора школи, членів правління школи або будь-якого іншого навчального чи виховного закладу. Закон передбачає, що в закладах з навчанням мовою національної меншини, повністю або частково, національна рада має право призначати одного члена правління, якщо засновником таких закладів є Республіка, автономний край або орган місцевого самоврядування.

Підручники для навчання мовами національних меншин затверджує Міністр освіти, проте на пропозицію національних рад.

Окрім висловлювання свого став-

Підручники для навчання мовами національних меншин затверджує Міністр освіти, проте на пропозицію національних рад

Національна рада може встановити, що певний культурний заклад, засновником якого є Республіка, має особливе значення для збереження ідентичності національної меншини

лення щодо ряду питань, національні ради, відповідно до Закону, мають право самостійно встановлювати стипендії, які надаватимуть за рахунок власних коштів, а також делегувати свого представника в Національній освітній раді та Національній раді з питань вищої освіти.

Компетенції в галузі культури

Так само, як в галузі культури, національні ради національних меншин, можуть, відповідно до Закону, самостійно або разом із Республікою Сербія, органами автономного краю, органами місцевого самоврядування або іншою юридичною особою, з метою збереження, поліпшення і розвитку культурної унікальності та збереження національної ідентичності національної меншини, створювати заклади культури.

Національна рада може встановити, що певний культурний заклад, засновником якого є Республіка, має особливе значення для збереження ідентичності національної меншини. У такому випадку, національна рада призначає одного члена Правління цього закладу та висловлює своє ставлення щодо призначення членів Правління і директора.

Національна рада зокрема визначає, які культурні заклади і заходи мають особливе значення для збереження, поліпшення і розвитку культурної унікальності та національної ідентичності відповідної національної меншини, визначає стратегію розвитку культури національної меншини та встановлює, які культурні цінності і пам'ятки мають особливе значення для національної меншини.

Інші повноваження в галузі культури стосуються висловлювання ставлення щодо відповідних питань та призначення свого представника в Національній раді з питань культури, який бере участь в її роботі, коли розглядаються питання, пов'язані з культурою національної меншини, проте не має права голосувати.

Компетенції в галузі сповіщення

Стосовно галузі сповіщення (отримання та розповсюдження інформації), законодавець надав Національній раді право самостійно або з іншою юридичною особою, в порядку передбаченому законом, з правами й обов'язками засновників, створювати

зклади та господарські товариства, що займаються виданням газет і періодичних видань, працюють в галузі телебачення і радіомовлення, друку і відтворення записів.

З іншого боку, національна рада, в ЗМІ, засновником яких є Республіка, має право висловлювати своє ставлення щодо призначення головного і відповідального редактора програм на мовах національних меншин. Інші повноваження, раніше надані раді, як, наприклад, встановлення критеріїв обрання головного і відповідального редактора, Конституційний суд оцінив, як неконституційні.

Законом передбачені і такі повноваження в галузі сповіщення: затвердження стратегії розвитку сповіщення рідною мовою, надання пропозицій і рекомендацій щодо різних питань республіканським органам, призначення представника в Республіканській раді з питань телебачення і радіомовлення, який має право брати участь тільки на засіданнях, на яких розглядаються питання, пов'язані із сповіщенням мовою національної меншини, проте не має права голосувати.

Компетенції в галузі офіційного використання мови і письма

Офіційне використання мови і письма включає:

- Використання особистого імені (імені і прізвища) та його внесення в ідентифікаційні та інші офіційні документи мовою і письмом національної меншини,
- Видача ідентифікаційних документів, ведення офіційних обліків та реєстрів особистих даних мовою і письмом національної меншини та визнання цих документів офіційними органами,
- Розгляд адміністративних та судових справ мовою і письмом національної меншини,
- Використання мови і письма національної меншини у випадках проведення такого розгляду сербською мовою,
- Використання мови і письма національної меншини в спілкуванні громадських органів з громадянами,
- Використання мови і письма національної меншини на виборчих бюлетенях та в іншій виборчій документації,
- Використання мови і письма національної меншини в роботі органів, як її представляють,
- Видання законів та інших нормативних актів мовою національних меншин,
- Написання назв міст та інших географічних назв, назв вулиць і площ, назв органів і організацій, дорожніх знаків, публічних повідомлень і застережень та інших публічних написів і мовою національної меншини,
- Написання найменувань підприємств, установ та інших юридичних осіб і мовою національної меншини.

національної меншини на виборчих бюлетенях та в іншій виборчій документації,

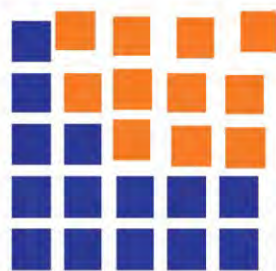
- Використання мови і письма національної меншини в роботі органів, як її представляють,
- Видання законів та інших нормативних актів мовою національних меншин,
- Написання назв міст та інших географічних назв, назв вулиць і площ, назв органів і організацій, дорожніх знаків, публічних повідомлень і застережень та інших публічних написів і мовою національної меншини,
- Написання найменувань підприємств, установ та інших юридичних осіб і мовою національної меншини.

Європейська хартія регіональних мов або мов меншин є найважливішою міжнародною угодою в цій галузі. Ратифікацією Європейської хартії регіональних мов або мов меншин Сербія взяла на себе зобов'язання щодо використання мов національних меншин у кримінальному судочинстві, яким обвинуваченій особі гарантує право користуватися своєю регіональною мовою або мовою її меншини та забезпечується, щоб клопотання і докази, у письмовій чи усній формі, не розглядалися як неприйнятні виключно на тій підставі, що вони сформульовані регіональною мовою або мовою меншини.

Стосовно використання мов національних меншин в цивільних і адміністративних справах, Сербія зобов'язалася, якщо сторона має стати перед судом особисто, дозволити їй користуватися своєю регіональною мовою або мовою її меншини без будь-яких додаткових витрат.

Крім того, Сербія зобов'язалася, забезпечити реалізацію цих прав на використання рідної мови також у разі будь-якого необхідного використання послуг перекладачів без додаткових витрат для зацікавлених осіб. Сербія зокрема зобов'язалася запобігати дійсності юридичних документів, складених регіональною мовою або мовою меншини, а також забезпечити наявність складених регіональними мовами або мовами меншин найбільш важливих національних законодавчих актів.

Європейська хартія регіональних мов або мов меншин є найважливішою міжнародною угодою в цій галузі

Centar za istraživanja migracija
Center for Migration Studies

Видано за фінансової підтримки Посольства Сполучених Штатів Америки в Белграді, Місії ОБСЄ в Республіці Сербія та Фонду Відкритого Суспільства. Думки, викладені у цьому виданні, не відображають обов'язково погляди урядів та організацій, які фінансують цей проект.